

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра української мови, основ психології та педагогіки

Навчальний рік 2023-2024

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕТУ

«Методологія та методи соціально-педагогічних досліджень»

(назва освітнього компоненту)

Нормативний чи вибіркового освітній компонент вибірковий

Формат здобуття освіти очна
(очна; заочна; дистанційна)

Галузь знань 23 «Соціальна робота»
(шифр і назва напрямку підготовки)

Спеціальність 231 «Соціальна робота»
(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма (освітньо-наукова програма) «Соціальна робота»

Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Курс 2-й

Силабус навчальної дисципліни розглянуто
на засіданні кафедри української мови,
основ психології та педагогіки

Протокол від
“28” червня 2022 року №11

Завідувач кафедри проф. Фоміна Л. В.

Схвалено методичною комісією
ХНМУ з проблем загальної та передфахової
підготовки

Протокол від
“31” серпня 2022 року №1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

1. Фоміна Л. В., завідувачка кафедри, професорка, канд. філол. наук
2. Каліна К.Є., доцент, канд. пед. наук
3. Кохан Д.М., викладач, доктор філософії

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Прізвище, ім'я, по батькові, посада, вчене звання, науковий ступінь
Каліна Катерина Євгеніївна, доцент кафедри української мови, основ психології та педагогіки, кандидат педагогічних наук

Професійні інтереси, посилання на профайл викладача (на сайті університету, кафедри, в системі Moodle та інше.

Педагогічні, психологічні дослідження, теорія виховання, міжкультурна взаємодія

Контактний телефон

+38 097 698-77-51

Корпоративна пошта викладача

ky.kalina@knu.edu.ua

Консультації

Вівторок 10.00-15.00

(очні консультації: розклад та місце проведення; онлайн консультації: розклад, посилання на електронні ресурси)

ВСТУП

Силабус навчальної дисципліни «Соціальна педагогіка» складений відповідно до освітньо-професійної програми (далі – ОПП) «Соціальна робота» та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), перший (бакалаврський) рівень, галузі знань 23 «Соціальна робота», спеціальності 231 «Соціальна робота».

Опис навчальної дисципліни (анотація). У добу реформування країни, становлення нових соціально-економічних основ її розвитку все актуальнішим стає завдання побудови нових відносин між суспільством та особистістю. Пошук оптимальних шляхів соціалізації особистості та її соціальний захист стають першочерговими завданнями людинознавчих дисциплін. У зв'язку з цим постає питання про розвиток соціальної педагогіки як перспективного напрямку педагогічної науки, що досліджує провідні шляхи, умови та засоби соціалізації дітей та молоді, роль і місце в цьому процесі різних суспільних інститутів. З огляду на це особливе значення має розробка теоретичних основ соціальної педагогіки з урахуванням сучасної соціально-економічної ситуації, досвіду вітчизняної та світової соціально-педагогічної практики.

Силабус упорядкований із застосуванням сучасних педагогічних принципів організації освітнього процесу вищої освіти.

Предметом вивчення курсу є теоретичні знання про виховні сили суспільства і способи їх актуалізації з метою підвищення ефективності процесу соціалізації особистості, групи, суспільства в цілому.

Міждисциплінарні зв'язки. Навчальна дисципліна «Соціальна педагогіка» має зв'язки із загальною педагогікою, історією педагогіки, дефектологією, віковою та соціальною психологією, філософією, соціологією, соціальною роботою, етикою.

Навчальна дисципліна належить до вибіркових дисциплін.

Пререквізити. Вивчення дисципліни передбачає попереднє засвоєння теоретичних засад педагогіки та соціальної роботи.

Постреквізити. Основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при проходженні практичної підготовки.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є формування знань студентів про соціально-виховний потенціал суспільства, закономірності й механізми становлення і розвитку особистості в процесі освіти та виховання у різних соціальних інститутах, соціально-педагогічну взаємодію особистості та середовища.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є:

– сформуванати гуманістично зорієнтований професійний світогляд майбутнього соціального педагога, який би розумів і сприймав проблеми людей, котрі потребують допомоги;

– сформувані цілісне і ціннісне відношення до вітчизняного історичного спадку в сфері соціальної підтримки і захисту особистості в контексті світового цивілізаційного процесу;

– розкрити актуальну проблематику сучасних моделей організації соціальної педагогічної роботи, які склалися в Україні і за її межами;

– визначити основи професійної соціально-педагогічної діяльності щодо педагогізації середовища, встановлення гуманних, морально здорових відносин у ньому;

– забезпечити оволодіння студентами певною системою теоретичних знань і практичних умінь та навичок, необхідних соціальному педагогу.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у ОПП та Стандарті).

1.3.1. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує опанування студентами компетентностей:

інтегральні:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов;

- загальні:

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК11. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 13. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети

- спеціальні (фахові, предметні):

ФК 1. Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного).

ФК 15. Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад.

1.3.2. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами таких програмних результатів навчання:

ПРН 3. Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.

ПРН 10. Аналізувати соціально-психологічні процеси в малих та великих групах.

ПРН 11. Використовувати методи профілактики для запобігання можливих відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки, міжособистісних стосунків, для розв'язання конфліктів, попередження соціальних ризиків та складних життєвих обставин.

1.3.3. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами таких **соціальних навичок (Soft skills):**

комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах, мозковий штурм, метод самопрезентації), робота в команді (реалізується через: метод проектів, ажурна пилка), конфлікт-менеджмент (реалізується через: метод драматизації, ігрові методи), тайм-менеджмент (реалізується через: метод проектів, робота в групах, тренінги), лідерські навички (реалізується через: робота в групах, метод проектів, метод самопрезентації).

Здобувач вищої освіти у період навчання здобуває комунікативні навички, розвиває лідерські здібності, навчається брати на себе відповідальність і працювати в критичних умовах, розв'язує педагогічні ситуації та конфлікти, вміє працювати в команді, управляти своїм часом, логічно і системно мислити, має креативні підходи до вирішення завдання.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1 Опис дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь, ОПП	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3,5	Галузь знань 23 «Соціальна робота» (шифр і назва)	Вибіркова
Загальна кількість годин – 105	Спеціальність: 231 «Соціальна робота»	Рік підготовки:
		2-й
		Семестр
		3-й
Годин для денної форми навчання: аудиторних – 50, самостійної роботи студента – 55	Освітній ступінь: перший (бакалаврський) ОПП «Соціальна робота»	Лекції
		год.
		Практичні, семінарські
		50 год.
		Лабораторні
		-
		Самостійна робота
		55 год.
Індивідуальні завдання:		
-		
Вид контролю: залік		

2.2.1. Теми лекцій

Не передбачено навчальним планом.

2.2.2. Теми семінарських занять

Не передбачено навчальним планом.

2.2.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Поняття наукового дослідження	4	Розповідь-пояснення	усне опитування
2	Загальні відомості про соціальне дослідження	2	круглий стіл	тестовий контроль
3	Характеристика принципів соціального дослідження	4	Мозковий шторм	Виступ на задану тему
4	Специфіка проведення соціальних досліджень	4	Розповідь-пояснення	усне опитування
5	Аналіз наукових праць з соціальних проблем	4	круглий стіл	тестовий контроль
6	Логічна структура соціального дослідження	4	дискусія	Усне опитування
7	Обґрунтування базових понять соціально-педагогічного дослідження	4	Розповідь-пояснення	усне опитування
8	Зміст соціально-педагогічного дослідження	4	круглий стіл	тестовий контроль
9	Інформаційне забезпечення наукових досліджень	4	Рольові ігри	Стендова доповідь
10	Джерела дослідницького пошуку	4	Мозковий шторм	Виступ на задану тему
11	Характеристика теоретичних методів дослідження	4	Розповідь-пояснення	усне опитування
12	Емпіричні методи соціально-педагогічного дослідження	2	круглий стіл	тестовий контроль
13	Експеримент у соціально-	2	дискусія	Усне

	педагогічному дослідженні			опитуван ня
14	Опитувальні методи соціально-педагогічного дослідження	2	Розповідь-пояснення	усне опитуван ня
15	Аналіз результатів дослідно-експериментальної роботи	2	Мозковий шторм	Виступ на задану тему
Усього годин		50		

2.2.4. Теми лабораторних занять

Не передбачено навчальним планом.

2.2.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Поняття наукового дослідження	4	Опрацювання наукової та навчально-методичної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми	Конспект, усне опитування
2	Загальні відомості про соціальне дослідження	2	Опрацювання наукової та навчально-методичної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми	тестовий контроль
3	Характеристика принципів соціального дослідження	4	Опрацювання наукової та навчально-методичної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми	Конспект, усне опитування
4	Специфіка проведення	4	Опрацювання	усне

	соціальних досліджень		наукової та навчально-методичної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми	опитування
5	Аналіз наукових праць з соціальних проблем	4	Опрацювання наукової та навчально-методичної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми	Конспект, усне опитування
6	Логічна структура соціального дослідження	4	Опрацювання наукової та навчально-методичної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми	Усне опитування
7	Обґрунтування базових понять соціально-педагогічного дослідження	4	Опрацювання наукової та навчально-методичної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми	усне опитування
8	Зміст соціально-педагогічного дослідження	4	Опрацювання наукової та навчально-методичної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми	Конспект, усне опитування
9	Інформаційне	4	Опрацювання	Стендова

	забезпечення наукових досліджень		наукової та навчально-методичної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, створення презентації	доповідь
10	Джерела дослідницького пошуку	4	Опрацювання наукової та навчально-методичної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми	Конспект, усне опитування
11	Характеристика теоретичних методів дослідження	4	Опрацювання наукової та навчально-методичної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми	Конспект, усне опитування
12	Емпіричні методи соціально-педагогічного дослідження	2	Опрацювання наукової та навчально-методичної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми	Конспект, усне опитування
13	Експеримент у соціально-педагогічному дослідженні	2	Опрацювання наукової та навчально-методичної літератури, складання розгорнутого плану відповідей	Конспект, усне опитування

			на питання теми	
14	Опитувальні методи соціально-педагогічного дослідження	4	Опрацювання наукової та навчально-методичної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми	Конспект, усне опитування
15	Аналіз результатів дослідно-експериментальної роботи	5	Опрацювання наукової та навчально-методичної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми	Конспект, усне опитування
Усього годин		55		

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ», затвердженої наказом ХНМУ від 21.08.2021 №181.

При вивченні дисципліни застосовується поточний та підсумковий семестровий контролю. Також, передбачено обов'язковий контроль засвоєння навчального матеріалу дисципліни, віднесеного на самостійну роботу.

Поточний контроль (засвоєння окремих тем) проводиться у формі усного опитування, тестування, бесіди студентів із заздалегідь визначених питань, у формі виступів здобувачів вищої освіти з доповідями при обговоренні навчальних питань на практичних заняттях.

Задля оцінювання самостійної роботи здобувачів освіти пропонується альтернативний варіант (за вибором): традиційні види завдань: написання контрольної роботи, реферату або творчі види: підготовка мультимедійної

презентації, опрацювання навчальної літератури (складання анотації, рецензування, цитування, тези першоджерел, доповнення лекцій).

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувачів вищої освіти. Він проводиться в усній. Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком навчального процесу, а обсяг навчального матеріалу, який виноситься на підсумковий семестровий контроль, визначається робочою програмою дисципліни.

Сумарна кількість рейтингових балів за вивчення дисципліни за семестр розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного контролю та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. Максимальна сума балів за семестр складає 200 балів, мінімальна – 120 балів.

Формою підсумкового контролю успішності навчання з дисципліни є іспит.

Поточна навчальна діяльність студентів (далі – ПНД) контролюється викладачем академічної групи, після засвоєння студентами кожної теми дисципліни та виставляються оцінки з використанням 4-бальної (національної) системи. За підсумками семестру середню оцінку (з точністю до сотих) за ПНД викладач автоматично одержує за допомогою електронного журналу системи АСУ.

Таблиця 2

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу (для дисциплін, що завершуються заліком)

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138
4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137
4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132

4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120
4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149		
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148		
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147		
4.42-4,44	177	3.65-3,66	146		
4.4-4,41	176	3.62-3,64	145		
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144		
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143		
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142		
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141		
4,27-4,29	171	3.5-3,51	140		
4.24-4,26	170	3.47-3,49	139		

Залік

Для дисциплін, вивчення яких закінчується у поточному семестрі, а формою контролю є «залік» передбачається врахування ЗНД. Бали за ЗНД розраховуються як середнє арифметичне оцінок за всі семестри вивчення дисципліни (з точністю до сотих) за таблицею 2, автоматично в рамках функціоналу електронного журналу АСУ. ЗНД перераховується у багатобальну шкалу за таблицею 2 (додаток 2) від 120 до 200 балів та відміткою – «зараховано», «не зараховано».

Після проведення семестрового контролю для дисциплін, або їх частин, що закінчуються формою контролю «залік», «диференційований залік» та «іспит», відповідальний за організацію навчально-методичної роботи на кафедрі або викладач виставляють здобувачу освіти відповідну оцінку за таблицею 3 «Шкала оцінювання у ХНМУ», що додається (додаток 3) у індивідуальний навчальний план здобувача освіти та заповнює відомості успішності з дисципліни.

Оцінка з дисципліни, розділи якої вивчалися на різних кафедрах, після завершення її вивчення, виставляється у відомості деканом відповідного факультету. Вона розраховується, як середнє арифметичне усіх отриманих балів та оцінок за розділи дисципліни, згідно з відомостями, що надані кафедрами.

3.2. Питання до заліку:

1. Поняття наукового дослідження
2. Характеристика наукового дослідження
3. Особливості соціально-педагогічного дослідження
4. Теоретичні основи та проблематика сучасних соціальних досліджень
5. Функції соціального дослідження
6. Риси соціального дослідження
7. Сутність та зміст базових принципів соціального дослідження
8. Класифікація принципів наукових досліджень
9. Специфіка проведення соціально-педагогічних досліджень
10. Аналіз наукових праць з соціальних проблем
11. Найбільш актуальні та перспективні напрямки соціально-педагогічних досліджень
12. Поняття про логіку дослідження
13. Особливості вибору проблеми і теми дослідження
14. Характеристика мети і завдань дослідження
15. Складові програми соціального дослідження
16. Базові поняття соціально-педагогічного дослідження
17. Зміст соціально-педагогічного дослідження
18. Актуальність обраного соціального дослідження
19. Теоретичні засади дослідження
20. Дослідно-експериментальна робота
21. Інформаційне забезпечення наукових досліджень
22. Бібліотечні каталоги та картотеки
23. Методика пошуку першоджерел
24. Правила роботи з першоджерелами
25. Роль Інтернет-ресурсів у науковому дослідженні
26. Вимоги до оформлення різних видів першоджерел
27. Роль теоретичних методів у науковому дослідженні
28. Емпіричні методи соціально-педагогічного дослідження
29. Експеримент у соціально-педагогічному дослідженні
30. Використання тестів у соціальному дослідженні
31. Методи ранжування, соціометрії та експертної оцінки
32. Метод фокус-груп
33. Вивчення та узагальнення передового досвіду як метод дослідження
34. Характеристика спостереження як методу наукового дослідження
35. Суб'єкти та об'єкти спостереження
36. Способи фіксації результатів спостереження
37. Методи опрацювання результатів дослідження
38. Вимоги до оформлення наукових праць
39. Цитування у тексті наукової праці
40. Особливості писемної наукової мови
41. Синтаксис наукової мови
42. Характеристика стилістичних особливостей наукової роботи

3.3. Контрольні питання та завдання до самостійної роботи

1. Розкрийте сутність соціальної педагогіки як галузі педагогічної науки.
2. Проаналізуйте наукові праці з соціальних проблем
3. Охарактеризуйте найбільш актуальні та перспективні напрямки соціально-педагогічних досліджень
4. Розкрийте роль Інтернет-ресурсів у науковому дослідженні
5. Охарактеризуйте вимоги до оформлення різних видів першоджерел
6. Розкрийте роль теоретичних методів у науковому дослідженні
7. Охарактеризуйте емпіричні методи соціально-педагогічного дослідження
8. Охарактеризуйте переваги та недоліки експерименту в соціально-педагогічному дослідженні
9. Охарактеризуйте переваги та недоліки використання тестів у соціальному дослідженні

Підготовка до практичних занять. Опрацювання матеріалу за опорним конспектом. Робота з допоміжною літературою. Пошукова та аналітична робота. Підготовка повідомлення. Розробка тестів. Розробка презентації. Підготовка повідомлення.

3.4. Індивідуальні завдання

1. Методи наукового пізнання.
2. Системний підхід у науковому дослідженні.
3. Соціальний статус і соціальна роль.
4. Соціальні норми і цінності.
5. Рівні соціальної взаємодії особистостей.
6. Принципи розбудови соціально-педагогічних інноваційних систем.
7. Сутність принципів: системність, природовідповідність, культуровідповідність, свобододоцільність
8. Особливості соціально-педагогічних досліджень у професійній діяльності соціального педагога.
9. Вивчення особистості, групи, колективу як необхідна умова їх успішної соціалізації.
10. Технологія підготовки програми дослідження

3.5. Інші заохочення (умови нарахування додаткових балів за різні види неформальної та інформальної діяльності, серед яких можуть бути конференції, наукові дослідження, участь у опитуваннях, симпозіумах, тощо):

Нарахування додаткових балів за участь у конференціях – 8.

3.6. Правила оскарження оцінки

Відповідно до «Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю», затвердженого наказом ХНМУ від 30.09.2020 №252.

Посилання:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1226%3A2013-03-25-12-07-55&catid=4%3A2011-05-04-07-20-12&Itemid=19&lang=uk

4. ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

(система вимог та правил поведінки здобувачів вищої освіти при вивченні дисципліни, зокрема реакція викладача на невчасно виконані завдання, пропущені заняття, поведінку в аудиторії, вимог щодо медичного одягу, тощо, окремо зазначити доступність та умови навчання для осіб з особливими освітніми потребами).

Вимоги до курсу

Очікується, що студенти та студентки відвідуватимуть усі практичні заняття. Якщо вони пропустили заняття, необхідно відпрацювати його (згідно графіку на інформаційному стенді кафедри)

Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно, якщо у студентів/-ок виникають запитання, можна звернутися до викладача особисто або за електронною поштою, яку викладач/-ка надасть на першому практичному занятті.

Під час **практичного заняття** студентам та студенткам рекомендовано вести конспект заняття та зберігати достатній рівень тиші. Ставити питання до викладача/-ки – це абсолютно нормально.

Практичні заняття

Активна участь під час обговорення в аудиторії, студенти/-ки мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Під час дискусії важливі:

- повага до колег,

- толерантність до інших та їхнього досвіду,
- сприйнятливість та неупередженість,
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/-ки,
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів,
- я-висловлювання, коли особистість уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції,
- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від студентів/-ок очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах із предметного профілю.

Охорона праці

На першому занятті з курсу буде роз'яснено основні принципи охорони праці шляхом проведення відповідного інструктажу. Очікується, що кожен та кожна повинні знати, де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться вогнегасник, як ним користуватися тощо

Поведінка в аудиторії

Основні «так» та «ні»

Студентству важливо дотримуватися правил належної поведінки в університеті. Ці правила є загальними для всіх, вони стосуються також і всього професорсько-викладацького складу та співробітників/-ць, і принципово не відрізняються від загальноприйнятих норм.

Під час занять дозволяється:

- залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача;
- пити безалкогольні напої;
- фотографувати слайди презентацій;

- брати активну участь у ході заняття (див. Академічні очікування від студенток/-ів).

заборонено:

- їсти (за виключенням осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – у цьому випадку необхідне медичне підтвердження);

- палити, вживати алкогольні і навіть слабоалкогольні напої або наркотичні засоби;

- нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність колег та професорсько-викладацького складу;

- грати в азартні ігри;

- наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення і територію);

- галасувати, кричати або прослуховувати гучну музику в аудиторіях і навіть у коридорах під час занять.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Кафедра української мови, основ психології та педагогіки підтримує нульову толерантність до плагіату. Від студентів та студенток очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

6. Рекомендована література

Основна

1. Баскаков А. Я., Туленков Н. В. Методология научного исследования: Учеб. пособие. – К.: МАУП, 2002. – 216 с.

2. Білуха М. Т. Методология наукових досліджень: Підручник. – К.: АБУ, 2002. – 480 с.

3. Важинський С.Е., Щербак Т.І. Методика та організація наукових досліджень: навчальний посібник. – Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2016. –260 с.

4. Головатий М. Ф. Навчи себе сам. – К.: МАУП, 2002. – 120 с.
5. Дейниченко Г.В., Постнов Г.М. Методологія і організація наукових досліджень: навчальний посібник. – Харків: Вид-во ХДУХТ, 2014. – 115 с.
6. Єріна А. М., Захожай В. Б., Єрін Д. Л. Методологія наукових досліджень: Навч. посіб. – К.: Центр навч. літ., 2004. – 212 с.
7. Каргашев В. А. Система систем. Очерки общей теории и методологии. – М.: Прогресс-Академия, 1995. – 326 с.
8. Клименюк О.В. Технологія наукового дослідження: підручник. – Київ-Ніжин: ТОВ Вид-во "Аспект-Поліграф", 2006. – 308 с.
9. Колесников О.В. Основи наукових досліджень: навчальний посібник. 2-ге вид. випр. та доп. – Київ: ЦУЛ, 2011. – 144 с.
10. Кохановский В. П. Философия и методология науки: Учебник для высш. учеб. завед. – Ростов-н/Д: Феникс, 1999. – 576 с.
11. Краус Н.М. Методологія та організація наукових досліджень: навчально-методичний посібник. – Полтава: Оріяна, 2012. – 183 с.
12. Мельниченко О.А. Методологія організації наукових досліджень: конспект лекцій. – Харків: ФО-П Леонов Д.С., 2016. – 27 с.
13. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник / [В.М. Михайлова та ін.]. – Харків: Вид-во ХДУХТ, 2014. – 220 с.
14. Мокін Б.І., Мокін О.Б. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник. – Вінниця: Вид-во ВНТУ, 2014. – 180 с.
15. Наринян А.Р., Поздеев В.А. Основы научных исследований: учебное пособие. – Киев: Изд-во Европ. ун-та, 2002. – 109 с.
16. Основи наукових досліджень: організація наукових досліджень: конспект лекцій / [уклад. Н.І. Бурау]. – Київ: Вид-во НТУУ "КПІ", 2007. – 33 с.
17. Павленок П. Д. О понятийно-категориальном аппарате социологии // Социол. исслед. – 2003. – № 4. – С. 19–24.
18. Пилипчук М.І., Григор'єв А.С., Шостак В.В. Основи наукових досліджень. – Київ: Знання, 2007. – 270 с.
19. Пілюшенко В. Л., Шкрабак І. В., Словенко Е. І. Наукове дослідження: організація, методологія, інформаційне забезпечення: Навч. посіб. – К.: Лібра, 2004. – С. 310–329.
20. Проблемы методологии системного исследования / И. В. Блауберг и др. – М.: Мысль, 1970. – 456 с.
21. Рассоха І.М. Методологія та організація наукових досліджень: конспект лекцій. – Харків: Вид-во ХНАМГ, 2011. – 76 с.
22. Словник соціологічних і політологічних термінів: Довідкове вид. / Укл. В. І. Астахова, В. І. Даниленко, А. І. Панов та ін. – К.: Вища шк., 1993. – 142 с.
23. Социальная философия: Словарь / В. Е. Кемеров, Т. Х. Керимов. – М.: Акад. Проект, 2003. – 560 с.
24. Социология: Энциклопедия / Сост. А. А. Грицанов, В. Л. Абушенко, Г. М. Евельнин. – Минск: Книжный Дом, 2003. – 1312 с.

25. Стеченко Д. М., Чмир О. С. *Методологія наукових досліджень: Підручник.* – К.: Знання, 2005. – 310 с.
26. Стеченко Д.М., Чмир О.С. *Методологія наукових досліджень.* – Київ: Знання, 2007. – 317 с.
27. Фаренік С.А. *Логіка і методологія наукового дослідження.* – Київ: Вид-во УАДУ, 2000. – 338 с.
28. *Філософія: Навч. посіб.* / І. Ф. Надольний, В. П. Андрущенко, І. В. Бойченко та ін.; За заг. ред. І. Ф. Надольного. – К.: Вікар, 1997. – 584 с.
29. *Філософський енциклопедичний словник / Голов. ред. В. І. Шинкарук.* – К.: Абрис, 2002. – 742 с.
30. Цехмістрова Г.С. *Основи наукових досліджень: навчальний посібник.* – Київ: ВД Слово, 2003. – 240 с.
31. Чмиленко Ф.О., Жук Л.П. *Методологія та організація наукових досліджень: посібник.* – Дніпропетровськ: РВВ ДНУ, 2014. – 48 с.
32. Швець Ф.Д. *Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник.* – Рівне: Вид-во НУВГП, 2016. – 151 с.
33. Шумилина Т.Н. *Методология и организация научных исследований: курс лекций.* – Севастополь: Изд-во СевНТУ, 2010. – 32 с.
34. Юринець В.Є. *Методологія наукових досліджень: навчальний посібник.* – Львів: Вид-во ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 178 с.

Допоміжна

1. Бевзенко Л. Д. *Социальная самоорганизация. Синергетическая парадигма: возможности социальных интерпретаций.* – К., 2002. – 438 с.
2. Бритков В. Б., Дубовский С. В. *Информационные технологии в национальном и мировом развитии // Общественные науки и современность.* – 2000. – № 1. – С. 146–150.
3. Домбровська С.М. *Технологія захисту дисертацій.* – Харків: Вид-во НУЦЗУ, 2017. – 190 с.
4. ДСТУ 8302:2015. *Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання.* – Київ: ДП "УкрНДНЦ", 2016. – 20 с.
5. Дубас О. П. *Інформаційний розвиток сучасної України у світовому контексті: Моногр.* – К.: Генеза, 2004. – 208 с.
6. Лайон Девід. *Інформаційне суспільство: проблеми та ілюзії // Сучасна зарубіжна соціальна філософія.* – К., 1996. – С. 362–380.
7. Літнарівч Р.М. *Основи наукових досліджень. Дисертація на здобуття наукового ступеня: навчальний посібник.* – Рівне: Вид-во МЕРУ, 2010. – 60 с.
8. Меерович М. И., Шрагина Л. И. *Технология творческого мышления: Практ. пособие.* – Минск: Харвест; М.: А.С.Т., 2000. – 432 с.
9. Мей К. *Інформаційне суспільство. Скептичний погляд: Пер. з англ.* – К.: К.І.С., 2004. – 220 с.
10. Мельникова О. М. *Пермская научная археологическая школа О. Н. Бадера (1946–1955 гг.).* – Ижевск, 2003. – 184 с.

11. Методологія наукових досліджень з державного управління: хрестоматія / упоряд.: С.В. Загороднюк, О.Л. Євмешкіна, В.В. Лещенко; за заг. ред. К.О. Ващенко. Київ: – Вид-во НАДУ, 2014. – 180 с.

12. Методологія системного підходу та наукових досліджень: опорний конспект лекцій / [уклад. Н.В. Фоміцька]. – Харків: Вид-во ХарРІ НАДУ "Магістр", 2015. – 60 с.

13. Наукові дослідження в галузі державного управління: навчальний посібник/ [авт.-упоряд.: О.Ю. Оболенський, М.К. Орлатий, Ю.П. Сурмін та ін.]. – Київ: Вид-во НАДУ, 2008. – 224 с.

14. Оноприенко В.И., Малицкий Б.А., Соловьев В.П. Методологические вопросы науковедения. – Киев: УкрИНТЭИ, 2001. – 332 с.

15. Проскурин С. А. Глобализация как фактор поляризации современного мира // Соц.-гуманитар. знание. – 2001. – № 4. – С. 41–65.

16. Сетров М. И. Общие принципы организации систем и их методологическое значение. – Л.: Наука, 1971. – 120 с.

17. Сетров М. И. Организация биосистем. Методологический очерк принципов организации живых систем. – Л.: Наука, 1971. – 276 с.

18. Сисоєва С.О., Кристопчук Т.Є. Методологія науково-педагогічних досліджень: підручник. – Рівне: Волинські обереги, 2013. – 360 с.

8. Інформаційні ресурси

1. 120 слів-маркерів, які перетворюють ваш текст в науковий. URL: <http://sergii-terepyshchyi.net/120-sliv-markeriv-yaki-pere...> (дата звернення: 20.08.2018 р.)

2. Держана служба статистики України. Офіційний сайт. URL: www.ukrstat.gov.ua (дата звернення: 29.08.2018 р.)

3. Мала академія наук України. Офіційний сайт. URL: <http://man.gov.ua/ua/index> (дата звернення: 20.08.2018 р.)

4. Наукова бібліотека Харківського національного медичного університету. URL: <http://libr.knmu.edu.ua/index.php/biblioteki> (дата звернення: 20.08.2018 р.)

5. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua> (дата звернення: 20.08.2018 р.)

6. Національна медична бібліотека США. URL: <http://www.nlm.nih.gov> (дата звернення: 20.08.2018 р.)

7. Національна наукова медична бібліотека України. URL: <http://www.library.gov.ua> (дата звернення: 20.08.2018 р.)

8. Про вищу освіту: Закон України від 01 липня 2014 р. № 1556-VII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/main/1556-18> (дата звернення: 20.08.2018 р.)

9. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації: Наказ Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17/print1485260627028673> (дата звернення: 20.08.2018 р.)

10. Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за

якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п> (дата звернення: 20.08.2018 р.)

11. Про затвердження Переліку наукових спеціальностей: Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 14 вересня 2011 р. № 1057. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1133-11> (дата звернення: 20.08.2018 р.)

12. Про затвердження Положення про підготовку науково-педагогічних і наукових кадрів: Постанова Кабінету Міністрів України від 01 березня 1999 р. № 309. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/309-99-п> (дата звернення: 20.08.2018 р.)

13. Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах): Постанова Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%BF> (дата звернення: 20.08.2018 р.)

14. Про затвердження Порядку присвоєння вчених звань науковим і науково-педагогічним працівникам: Наказ Міністерства освіти і науки України від 03 лютого 2016 р. № 183/28313. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/567-2013-%D0%BF> (дата звернення: 20.08.2018 р.)

15. Про затвердження Порядку присудження наукових ступенів: Постанова Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0183-16> (дата звернення: 20.08.2018 р.)

16. Про освіту: Закон України від 23 травня 1991 р. № 1060-XII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/main/1060-12> (дата звернення: 20.08.2018 р.)

17. Про порядок присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань України: Постанова Кабінету Міністрів України від 20 травня 1992 р. № 257. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/257-92-%D0%BF> (дата звернення: 20.08.2018 р.)

18. Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка. URL: <http://korolenko.kharkov.com> (дата звернення: 20.08.2018 р.)

Корисні посилання:

Положення про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у ХНМУ
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog-sex.doc

Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в Харківському національному медичному університеті
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_ad_etyka_text.pdf

